

I Catalunya va parir Europa

Autor: David de Montserrat
Data de publicació: 05-06-2019

“Els europeus relacionem la nostra existència amb l’antiga Grècia però les arrels del Vell Continent, els catalans, les tenim a tocar. Com afirma Alexandre Deulofeu, pare de la Matemàtica de la Història, el romànic català és l’autèntica llavor d’Europa". Article d’En David de Montserrat a ‘La Mira’ del 28 de maig del 2019.

Sant Pere de Rodes, el primer gran temple de finals del segle IX amb volta de canó, provoca un autèntic terratrèmol arquitectònic amb rèpliques continuades que se senten fins al nord d'Alemanya.(Fotografies de Jordi Borràs).

Berlín, 3 d’octubre de 2090. Som a les darreries del segle XXI. Milers de persones es concentren davant del Reichstag per commemorar el centenari de la reunificació d’Alemanya. De la cúpula vidriada, fruit de la remodelació de Sir Norman Foster el 1993, en surten uns llums làser que van dibuixant les banderes de tots els territoris europeus tutelats per Berlín. Un mapping projectat sobre la façana de finals del segle XIX, tossudament neorenaixentista, inicia un espectacle de llum i so extraordinari. El primer que s’hi veu és el monestir català de Sant Pere de Rodes. El públic no acaba d’identificar-lo però l’espectacle impressiona i l’imperi alemany viu ple de goig immers en la fase de domini de l’Europa occidental. Els aplaudiments i les expressions d’admiració són eixordadors.

En ple Tercer 'Reich', 157 anys abans, el dictador Hitler havia tingut un somni de grandesa. Bé, un més: fer de Berlín una ciutat absolutament monumental que superés de llarg altres capitals imperials com Londres, Viena, París o Roma. Una obsessió afegida. El Führer admirava l’estil neoclassicista de Munic. Volia replicar-lo a la capital alemanya i per això va encarregar un gran projecte a l’arquitecte Albert Speer amb un element que destacava per sobre de tots: el pavelló del poble, el Volkshalle o la Große Halle, la gran cúpula de 320 metres d’alçada a tocar del 'Reichstag', inspirada en el Panteó de Roma, justament on hi ha l’actual seu de la Cancelleria Federal. El projecte mastodòntic de Hitler, el Welthauptstadt Germania no es va acabar fent. No tocava. La història no li va donar permís.

L’ermita de Santa Helena de Rodes, a l’antic poble de la Santa Creu, punt indispensable per als primers peregrins a Sant Pere de Rodes, bressol de l’art romànic.

El mapping s’apaga i un feix de llum il·lumina la tarima des d’on la cancellera, Ulrike Schumacher, pren la paraula: “Benvolguts compatriotes, és hora que comencem a buscar les arrels d’Europa i no són a Grècia sinó a Catalunya”. La cancellera no fa més que seguir els gestos del recentment nomenat Papa Silvestre IV, fill d’Occitània, que recollint el llegat del també occità i format a Catalunya Gerbert d’Orlhac, Silvestre II (999-1003), i en tant que bisbe de Roma i successor de Sant Pere, ha fixat el 29 de juny del dia del seu santoral d’aquest 2090 com a primera visita anual i indefugible del seu papat a Sant Pere de Rodes, recorrent a peu el darrer mig quilòmetre des de l’ermita de Santa Helena de Rodes.

Fabulació? Bestiesa? Previsió agosarada? Tant li fa, és un simple joc imaginari que, independentment que es faci realitat d’una o altra manera, sí que té una explicació. I qui la té és Alexandre Deulofeu i la seva teoria de la Matemàtica de la Història. La figura d’Alexandre Deulofeu s’ha anat recuperant mica en mica i comença a ser conegut per cada vegada més gent que descobreix la Matemàtica de la Història, especialment en la vessant que afecta als canvis geopolítics mundials, potser la més cridanera, immediata i espectacular, si es vol dir així, tant per l’exactitud del compliment de les previsions fetes fins ara, com per la sorpresa que provoquen les que encara hi ha previstes. La més propera, la desaparició definitiva del que resta d’imperi espanyol l’any 2029.

Però sovint s’oblida una altra de les seves grans aportacions. La seguretat amb la qual Deulofeu afirma literalment que “Catalunya és la mare de la cultura europea” o el bressol de la cultura occidental, que mereix una atenció. I la mereix també perquè no només ens explica a nosaltres, els catalans, sinó també les cultures precedents que han dinamitzat la història amb majúscules de bona part de la Humanitat.

Hom podria dir que, és clar, que què ha de dir un empordanès pagat de l’orgull de la terra natal. És lògic pensar-ho, però el primer a treure-hi transcendència, a l’ego, d’allò propi seria el mateix Alexandre Deulofeu. “Que sigui Catalunya i més concretament el Pirineu més oriental a cavall de l’Empordà i el Rosselló l’autèntic bressol de la cultura occidental és el de menys. En el passat i en el futur altres bressols d’altres civilitzacions han estat i seran ben lluny de casa nostra. El que realment té transcendència és tot allò que ha implicat, implica i implicarà”, explica l’historiador i net d’Alexandre Deulofeu, Juli Gutiérrez Deulofeu, des del ‘Mas Deulofeu’ d’Ordis, on porta 30 anys aprofundint i divulgant l’obra magna del seu avi.

El monestir de Sant Quirze de Colera, dins la corona de manifestacions arquitectòniques de la rodalia de Sant Pere de Rodes, també és un referent del romànic més primitiu.

Rebobinem fins a finals del segle IX. Arribem-nos fins a l’Albera, allà on els Pirineus s’esllangueixen a pocs quilòmetres del Cap de Creus, quan al capvespre del primer mil·lenni al monestir de Sant Pere de Rodes s’hi erigeix la primera gran construcció on l’art romànic es defineix amb una volta de canó elevada. L’home cristià necessita establir una relació amb Déu tan directa com sigui possible. Ja no queda res més que l’esperança, el darrer que es perd certament, després de segles de caos i símbols i referents on aferrar-se per entendre el nou món.

“Cada civilització és una manera d'entendre el món. Hi ha determinats moments clarament pautats pels cicles històrics com marca la Matemàtica de la Història, cicles de fragmentació geopolítica que deixen els pobles orfes de referents per entendre el nou món que els apareix al davant i n’han de buscar uns altres. Amb la caiguda de l’imperi romà ve el caos, el desencís i la desorientació. L’esperit va perdut i està assedegat d’esperança i s’abraça el cristianisme el segle IV i això a la llarga s’ha de manifestar d’una nova manera. I no per lluir artísticament sinó per pura necessitat, després de quatre segles d’expressions ja esgotades que beuen del món grec, bizantí i àrab, com passa amb les basíliques romanes d’arcs i coberta plana de fusta, una situació que s’allarga ben bé fins a l’època de Carlemany. Des d’una perspectiva cultural quan a la confluència de l’Empordà i el Rosselló ja es mira endavant, Carlemany, l’anomenat pare d’Europa, en realitat no ha fet més que mirar enrere quan fa construir la capella Palatina d’inspiració bizantina a la Catedral d’Aquisgrà”, adverteix Gutiérrez Deulofeu. I aquí és quan Sant Pere de Rodes, el primer gran temple de finals del segle IX amb volta de canó, provoca un autèntic terratrèmol arquitectònic amb rèpliques continuades que se senten fins al nord d’Alemanya. L’ona expansiva arquitectònica il·lumina la nova cultura occidental que es desenvoluparà a Europa fins al canvi de segle, del XVIII, al XIX, quan ja no té res més de nou a dir sinó és pas repetir-se una i altra vegada sobre si mateixa.

Però com arriba Alexandre Deulofeu a aquesta conclusió?
El farmacèutic de Figueres observa com al planeta Terra hi ha un centre creador cultural d’on emana tot en un determinat moment de la història i com es va desplaçant amb el pas del temps indistintament a est i oest. Aquest centre

creador només sorgeix quan es donen un seguit de circumstàncies de crisi política, social i espiritual. Així, l'any 5200 aC la civilització sumèria té el seu centre creador a l'actual Iran, però molts anys més tard aquest ja s'ha desplaçat cap a occident, a Sumer (Iraq). I el tercer encara més a occident, concretament a Caldea (Iraq). I el mateix succeeix amb la cultura clàssica quan el bressol del primer cicle, la cultura egea, es troba a Creta, després a Jònia i Eòlia i finalment a les illes Cíclades abans d'arribar a la Grècia de terra ferma i fa el salt a la Península ibèrica. Si, en canvi, observem cap a orient des de l'inici de la civilització sumèria veurem com es creen successivament la civilització índia i xinesa, per exemple.

Alexandre Deulofeu durant una visita als monestir cistercenc de Poblet la dècada dels 60 del segle XX. (Arxiu Alexandre Deulofeu)

Contràriament al dogma que assegura que el romànic neix a Montecassino, a la regió italiana del Lazio, Deulofeu demostra que és al monestir empordanès de Sant Pere de Rodes on aquest art es concep. No el mou la fe religiosa sinó la purament històrica. De fet, ell ha entrat en polèmica amb religiosos de l'època a través de la premsa empordanesa posant en dubte l'existència de Déu, però és un defensor aferrissat de l'aportació cultural de la religió, a banda que les seves relacions amb l'església sempre són bones. El filòsof de la història fa dos viatges a Itàlia els anys 1932 i 1933. A Montecassino, Deulofeu no hi troba res de romànic, només construccions religioses grecollatines. I continua viatjant cap al nord. A la Toscana tampoc res de res fins arribar al nord del país de la bóta on localitza esglésies romàniques però tardanes –segles XII i XIII– amb l'única excepció de Sant Ambròs a Milà, de les acaballes del segle XI.

Alexandre Deulofeu, aprofitant el seu exili a França entre 1939 i 1947 a causa de la Guerra Civil en tant que membre d'Esquerra Republicana de Catalunya i exalcalde accidental de Figueres, es dedica a visitar el romànic d'Occitània. I certament n'hi troba de cada vegada més antic, ja datat cap a l'any 1050, a mesura que s'acosta al Pirineu. Tot i així, donada la seva condició d'exiliat, haurà d'esperar per poder comprovar què hi ha a l'altra banda, a la seva terra natal. Quan ho aconsegueix situa l'indici més primigeni, seguint les dates de consagració, a Sant Pere de Rodes (878), per continuar per multitud d'ermites i monestirs del país els segles X i XI com ara Sant Quirze de Colera, Sant Genís de les Fonts, Santa Maria de Ripoll, Santa Maria d'Amer, Sant Esteve de Banyoles, Sant Benet de Bages, Sant Miquel de Cuixà, Sant Martí del Canigó, Santa Maria de Castelló i tants i tants altres i així successivament.

Com si d'un terratrèmol amb epicentre a Sant Pere de Rodes es tractés, les rèpliquesarquitectòniques del romànic s'estenen per tot Europa occidental. (Arxiu Alexandre Deulofeu). Cliqueu damunt el mapa per ampliar-lo.

La bona nova artística, aquest art romànic que segons Deulofeu se n'hauria de dir "art català", es va anar expandint des de l'Empordà a partir de la segona meitat del segle XI pel nord de la Península Ibèrica fins a Galícia i travessant els Pirineus, ja més enllà de la Catalunya Nord, per arribar fins al sud d'Anglaterra, passar pels Països Baixos i finir al nord d'Alemanya. Concretament el darrer vestigi romànic el trobem a la catedral de Sant Miquel i Santa Maria de Hildesheim, a la Baixa Saxònia, datada a la dècada 1010-1020 però sol oblidar-se que la coberta és plana com una basílica cristiana primitiva. Res a veure amb la volta de canó. "En resum quan a Catalunya es construeix ja mirant endavant, Alemanya encara mira enrere", aclareix Juli Gutiérrez.

Deulofeu, el "pintoresc" incomprès

Les aportacions que Deulofeu fa sobre el vertader origen del romànic tenen prèdica els anys 60 i 70 del segle passat amb multitud de conferències amb gran èxit de convocatòria i fins a quatre llibres dedicats a la qüestió: L'Empordà, bressol de l'art romànic (1961), Catalunya, origen de la pintura medieval (1963), L'Empordà-Rosselló, bressol de l'escultura romànica (1968), El monestir de Sant Pere de Roda. Importància, història i art (1970) i Catalunya, mare de la cultura europea (1977).

Deulofeu i un col·laborador amb el seu Peugeot 402 en un dels molts viatgesque feia anant de càmping els anys 60 per corroborar la seva teoria sobre el romànic català. (Arxiu Alexandre Deulofeu)

Artur Llopis ho explica en un article de La Vanguardia Española (1968): “La fidelidad documental de Deulofeu es asombrosa. No deja nada al azar. No le basta leer documentos, cotejar pergaminos, consultar libros. Necesita ver, una cosa que incluso muchos famosos tratadistas en arte no habían hecho, al menos con tanto escrúpulo y meticulosidad. Antes de formar tesis, teorías, antes de apuntar opiniones, lo visita. Su coche va de extremo a extremo de España o de Francia en pos del románico como el cazador que va a la liebre; de Moissac a Cahors, de Sant Sernin de Toulouse a Vezelay, de Poitiers a Autun. Marcha al encuentro del románico de los países nórdicos, de Italia; recorre las costas asiáticas, Grecia...” Deulofeu era així, un inquiet incorregible que, amb la seva mort el 1978, cau en l’oblit, com explica la seva biografia titulada L’home que no llegia els diaris.

Encara és el dia que cap autoritat en història de l’art hagi rebatut la tesi del farmacèutic de Figueres, el filòsof de la història, a qui mai se li ha perdonat a casa nostra que fiqués el nas en qüestions com les que ens ocupa. Aquesta situació, a Deulofeu, l’amargava. “Ningú no comenta ni refuta per escrit la meva tesi, i passa el pitjor que pot passar a tota innovació, és a dir, la guerra del silenci. Com diu el meu amic Dalí: “El que cal és que se’n parli encara que en parlin bé”, lamentava ell mateix. El mític pintor surrealista, per cert, era un admirador confés de l’obra de Deulofeu. Però l’equip d’apòstols de l’historiador oficial de Catalunya, Jaume Vicens Vives, carreguen a la revista Índice Histórico Español contra les reflexions romàniques de Deulofeu que titllen de “pintorescas teorías” però sense argumentar que és el que maleïa del tot. Per la seva banda, l’escriptor Josep Pla a Escrits empordanesos (1977) diu: “El senyor Deulofeu és l’autor de La Matemàtica de la Història i del Bressol de l’art romànic, que, naturalment, és, en el llibre, l’Empordà. No hi ha ni matemàtica ni bressol. Tot és un bluf, presentat, això sí, amb una bonhomia que sovint a l’Empordà és una forma de l’astúcia més elemental”.

Jaume Vicens Vives i Josep Pla carreguen contra Deulofeu, mentre el Vaticà s’interessa per la teoria i reputats medievalistes francesos reconeixen que el primer romànic és català

Qui no creia pas que fos un bluf era el Vaticà. Un any abans que Josep Pla menystingués Deulofeu el Prefecte de la Biblioteca Apostòlica Vaticana demana, en una carta del 28 de març 1976, exemplars “de tan precioses publicacions que la Biblioteca no posseeix”. Com dèiem, a Catalunya ningú ratifica la visió d’Alexandre Deulofeu –de fet, si hom visita Sant Pere de Rodes la Generalitat de Catalunya no en fa ni el més mínim esment a la informació turística–, però una llista de reputats medievalistes i historiadors de l’art europeus, sobretot francesos, han coincidit a corroborar l’origen del romànic a les contrades de la Catalunya Vella.

Alexandre Deulofeu, amb un col·laborador a tocar de Sant Pere de Rodes,va fer documentar gràficament tot el romànic que va poder. (Arxiu Alexandre Deulofeu)

Si Kant, Rembrandt i Bach sabessin...
Però més enllà de les aportacions arquitectòniques, després en floreix una onada cultural creadora, innovadora, que cal ubicar bé en la línia del temps per entendre el seu sentit. En tota civilització es donen tres cicles consecutius de 1.700 anys, 5.100 anys en total. I dins d’aquests 1.700 anys de cada cicle se n’hi encabeixen dos més. Un d’aproximadament 650 anys, caracteritzat per la fragmentació territorial, i un segon de 1.050 anys d’unificació territorial. En aquest primer tram de sis segles i mig és quan neixen les cultures en pobles creadors, mentre que en el segon de deu segles i mig de durada, neixen els imperis per obra dels pobles dominadors. “Al final, la història és una dialèctica constant, una mena de dansa entre els pobles creadors i dominadors, com els va definir el meu avi, i no es pot deslligar la història de la cultura de la dinàmica geopolítica”, apunta el net.

Arribats a aquest punt cal fixar l’atenció en les característiques de les cultures de cada cicle. En el primer cicle de 1.700 anys la nova cultura es basa en cultures anteriors, en el segon és quan esclata la seva creativitat i innovació en qualsevol expressió i en el tercer no fa més que, inspirant-se en el segon cicle, repetir referents i reinterpretar-los sense aportar res de nou. Si anem al cas que ens ocupa, la civilització occidental neix el 900 aC i no morirà fins al 4200 dC, és a dir 5.100 anys. El primer cicle de 1.700 anys (900 aC–800 dC), té un primer període, com dèiem, de sis segles i mig de fragmentació territorial i el poble creador és l’ibèric (900 aC–250 aC) però que genera una cultura basada en referents grecs. Després venen deu segles i mig (250 aC–800 dC) d’unificació territorial amb protagonisme de l’imperi visigòtic i s’enceta la segona etapa de la civilització de 1.700 anys. En aquest segon cicle (800 dC–2500 dC) sorgeix l’esperit cultural realment innovador i original a partir el romànic català de Sant Pere de Rodes, i els sis segles i mig ens porten fins a l’any 1450 aproximadament. En el tercer (2500 dC–4200 dC), ja es bastirà, com dèiem, amb un marc de referència sense capacitat creadora innovadora i només es repetirà en base als referents del segon cicle. Europa occidental doncs, en la configuració de la seva essència, es dibuixa, segons la Matemàtica de la Història d’Alexandre Deulofeu, com una cursa de relleus on des de Catalunya, la resta de pobles europeus van col·laborant i aportant fins a bastir-la del tot des d’una perspectiva cultural i espiritual. “Els europeus occidentals som descendents dels Pirineus més orientals i cadascú va posant el seu gra de sorra”, conclou el net d’Alexandre Deulofeu, sense dubtar.

Obrim el zoom i recordem les aportacions de base a la conformació de la cultura europea occidental com les bíblies –començant per la Bíblia de Sant Pere de Rodes, actualment a la Biblioteca Nacional de França– sorgides de l'scriptorium de Santa Maria de Ripoll (X-XII), el gran centre cultural que era el monestir de Sant Miquel de Cuixà, les Assemblees de Pau i Treva (XI), el Tapís de la Creació (XI-XII), una peça única del tèxtil romànic, el Llibre de Sent Soví (XIV), un dels receptaris més influents de l'àmbit culinari europeu, l'Ars de Ramon Llull (s.XIII-XIV) o el Llibre Vermell de Montserrat (XIV), un testimoni únic de dansa religiosa al Vell Continent, per posar només alguns exemples. Novament cal recordar Salvador Dalí, que ho tenia molt clar. Al mític programa d'entrevistes A fondo de Joaquín Soler Serrano a Televisió Espanyola deixa anar: "Som davant d'un renaixement català basat en la metafísica de Ramon Llull". Juli Gutiérrez Deulofeu explica que "els dinars a Ca la Teta de l'Hotel Duran de Figueres feien el seu efecte. Ca la Teta esdevenia el consultori de Deulofeu i allí ell responia a les dèries dalinianes".

Sant Nicolau d'Ordis (s. XII) és una de les moltes ermites romàniques que s'escampen per la plana empordanesa abans de travessar tot Catalunya en direcció al nord de la Península Ibèrica.

I és que cal tenir presents els noms propis d'aquest centre creador català: els primers promotors del romànic, com l'abat Garí (X) o monjo Selva, els primers escultors com el Mestre de Cabestany (XII) o Ramon de Bianya (XIII), els primers trobadors com Ot de Montcada (XIII-XIV), teòlegs com el guia moral de la cristiandat Ramon de Penyafort (XII-XIII), Ramon Martí (XIII) o representants d'altres disciplines com la filosofia amb el citat Ramon Llull (XIII-XIV), gran referent també de la ciència, com ho és Arnau de Vilanova (XIII-XIV). Justament és Llull qui, en la transició que comença a mesclar Déu i l'home com a mesura de tot, passa el testimoni a Ramon Sibiuda (XIV-XV) qui, des d'Occitània, farà el mateix cap a Descartes i aquest cap a Kant i Hegel, entre altres noms cèlebres del racionalisme. Si els europeus pensem ergo existim, també és doncs, gràcies a aquest focus creador català.

Però vegem què passa amb la música. Dels primers trobadors catalans i occitans, passem el relleu als trouvères del nord de França i més tard a la conca alemanya del Rin amb els meistersingers que acaba la seva evolució i té com a punt culminant l'esplendor de Bach, Haendel, Haydn, Mozart o Beethoven.

De la mateixa manera en la pintura, segons Alexandre Deulofeu, la cirereta la posa tota l'escola flamenca amb l'holandès Rembrandt, per exemple, però sempre entenent que el seu origen es troba en les pintures romàniques catalanes. ¿Què vol dir tot això, que després de Bach, Mozart o Beethoven, per exemple, ja no hi ha més música que valgui la pena? "De cap manera, no es tracta de dir que, per exemple Wagner ja a posteriori no val res. Simplement ja no aporten res de nou i recarreguen les seves obres com li passa a Dalí, per exemple, i Deulofeu li deia a la cara sense cap problema. Fan coses memorables per a molta gent, però sempre insistint en els mateixos patrons i passa en la música, la pintura, l'escultura... Tot el que s'havia d'aportar de nou, la innovació en qualsevol camp en la civilització occidental es dona entre l'any 800 i el 1450, aproximadament", assegura Gutiérrez Deulofeu, que recorda que "és quan comença el citat període d'unificació territorial de 10 segles i mig quan neixen els imperis començant per l'espanyol que es basteix a partir del casament d'Isabel de Castella i Ferran d'Aragó el 1469 i amb la unificació dels regnes 10 anys més tard. Després vindrien els imperis francès, britànic, alemany..."

Alexandre Deulofeu en plena prèdica artística en un enclavament romànic de la dècada dels anys 60.(Arxiu Alexandre Deulofeu)

L'art català, inspiració de futur

Però durant segles i encara ara en la nostra època contemporània hi ha hagut una ceguera inconscient, denuncia Gutiérrez Deulofeu, a l'hora d'intentar bastir una arquitectura amb un origen clàssic, que ja no té cap justificació. "Fer el Teatre Nacional de Catalunya com una evocació de l'antiga Grècia és absurd", apunta el defensor del llegat deulofeulià, per a qui "és igual si és maco o lleig, l'estètica no és el debat, sinó el sentit de l'estil. El Teatre Nacional de Catalunya, en tot cas, hauria d'haver-se inspirat en l'art romànic català. Petrarca va fer molt de mal obsessionat com estava amb l'antiga Roma i l'antiga Grècia. Tot el que sorgeix del Renaixement no vol dir que no tingui un valor estètic, de fet hi ha milions d'admiradors de tot l'univers renaixentista i el gust per una cosa és totalment arbitrari, però el seu sentit es perdia en el mirall grec i romà, quan, on haurien d'haver mirat els Leonardo da Vinci, Miquel Àngel i Rafael de torn, és al focus del romànic català i tota la seva evolució arreu de l'Europa occidental". La contundència del nét d'Alexandre Deulofeu també li serveix per defensar aferrissadament l'Edat Mitjana com un període de pura llum quan sempre s'ha venut com una època de foscor. Una visió, per cert, que com més anys passen més suport rep per part de la comunitat científica.

¿I què implica ara en ple segle XXI aquest fet per a un país com Catalunya si estem parlant de tants segles enrere?

Segons Juli Gutiérrez “ens aboquem a una Europa occidental dominada per Alemanya que com tot imperi té una durada mitjana de 550 anys i ara ja es troba en fase de domini conservador que durarà aproximadament fins al 2200, és a dir, un domini pacífic si no és molestat, però domini finalment. I com sempre ha passat, quan busqui les arrels de l’Europa occidental, les trobarà a Catalunya i aquesta influència s’allargarà en el tercer cicle de la civilització occidental, els 1700 anys, 17 segles a comptar des de la fi del segon, és a dir entre l’any 2500 dC i el 4200 dC, moment en el qual la nostra civilització desapareixerà com n’han desaparegut d’altres en el passat.” Llei de vida, mai més ben dit. Sembla que on sempre hem observat un caos capriciós en realitat impera una harmonia perfecta que no hem sabut veure. La història no és un joc de daus encara que ho pugui semblar, caldria concloure.

Catalunya serà realment en el futur un referent cultural per a l’Europa occidental, de la mateixa manera que encara ho són per a nosaltres, potser ja de manera sobrepassada, els vestigis de l’Antiga Grècia? Serà evident que no hi ha res més europeu que haver nascut català i, si no és el cas, honorar Catalunya com la mare que va parir Europa? Alemanya potser ens mirarà però nosaltres ja no ho veurem. Els catalans del futur hauran d’estar amatents per ratificar una vegada més les paraules del gran lloador d’Alexandre Deulofeu, el filòsof Francesc Pujols, quan deia que “el pensament català rebrota sempre i sobreviu als seus il·lusos enterradors”. Aquesta frase, quina casualitat, està gravada al monument que Pujols té dedicat davant del museu Dalí de Figueres. El rellotge de la història marca el compàs. Tic-tac-tic-tac...

Publicat el 28 de maig de 2019

David de Montserrat
Col·laborador de LA MIRA

https://www.lamira.cat/histories/1185/i-catalunya-va-parir-europa